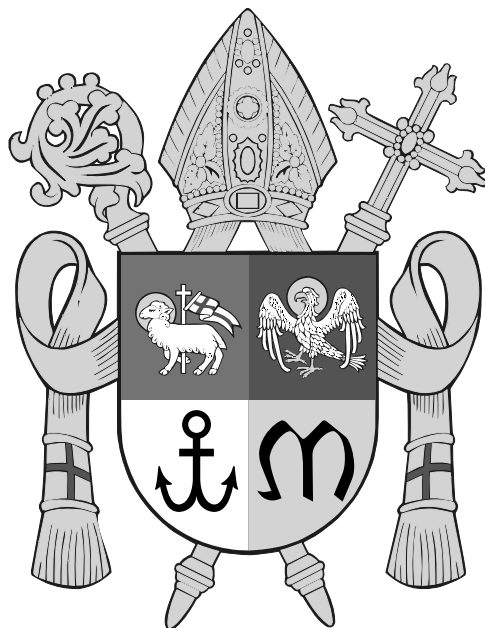

Nr 51

SIEWCA

Biuletyn Katechetyczny Diecezji Toruńskiej

Toruń 2022

„Siewca”

Biuletyn Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Toruńskiej

Redaktor naczelny:

ks. dr Mariusz Wojnowski

Zastępca redaktora:

Beata Girzyńska

Kontakt z redakcją:

Kuria Diecezjalna Toruńska

ul. Łazienna 18, 87-100 Toruń,

tel. 56 6223530 lub kom. 508 777 082

www.katechizacja.diecezja-torun.pl

Wydawca:

Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Toruńskiej

Skład komputerowy:

własny

SPIS TREŚCI

DANE URZĘDOWE	5
----------------------	----------

DZIAŁ URZĘDOWY

I. SŁOWO KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI Z OKAZJI ROZPOCZĘCIA NOWEGO ROKU SZKOLNEGO 2022/2023	7
II. KOMUNIKATY WYDZIAŁU KATECHETYCZNEGO	9
III. KALENDARIUM 2022/2023	11
IV. PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO NAUCZANIA RELIGII OBOWIĄZUJĄCE W DIECEZJI TORUŃSKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2021/2022	13

DZIAŁ FORMACYJNY

I. „Wierzę w Kościół Chrystusowy” – program duszpasterski na rok 2022/2023, tematyka i cele Beata Girzyńska – wicedyrektor Wydziału Katechetycznego Kurii Diecezjalnej Toruńskiej	25
II. Doradcy metodyczni z zakresu religii	29

DZIAŁ WSPÓLNOTOWY

I. Konkursy	31
II. Wspomnienie z pielgrzymki do Gruzji	34

DANE URZĘDOWE

Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Toruńskiej:

1. ks. dr Mariusz Wojnowski – dyrektor
2. mgr Beata Girzyńska – wicedyrektor
3. Katarzyna Nowicka – sekretarz

Wizytatorzy diecezjalni:

1. dr hab. Beata Bilicka, prof. UMK (bilicka@umk.pl)
2. mgr Beata Girzyńska (girzynska@gmail.com)
3. ks. kan. dr hab. Stanisław Suwiński, prof. UMK (stansu25@umk.pl)
4. ks. kan. dr Marian Wróblewski (wmarian@wp.pl)
5. ks. dr Andrzej Kowalski (ks.andrzej.kowalski@wp.pl)
6. ks. dr Mariusz Wojnowski (mariusz.wojnowski@wp.pl)

Wizytatorzy dekanalni:

1. Brodnica	ks. kan. Kazimierz Wierzbicki
2. Bierzgłowo	ks. Andrzej Jankowski
3. Chełmno	ks. kan. Jacek Wyrowinski
4. Chełmża	ks. kan. Leszek Łobodziński
5. Działdowo	ks. Krzysztof Fidorowicz
6. Golub	ks. Paweł Kubasik
7. Górzno	ks. Marian Kowalski
8. Grudziądz I	ks. Michał Dąbkowski
9. Grudziądz II	ks. kan. Waldemar Deuter
10. Jabłonowo Pomorskie	ks. Sławomir Sobierajski
11. Kowalewo Pomorskie	ks. Jurand Paczkowski
12. Kurzętnik	ks. kan. Jacek Byra
13. Lidzbark	ks. Bogdan Kołodziejczyk
14. Lubawa	ks. Michał Napierała
15. Łasin	ks. kan. Wojciech Kalwig
16. Nowe Miasto Lubawskie	ks. Marek Wróblewski
17. Radzyń Chełmiński	ks. kan. Marek Wysiecki
18. Rybno	ks. Sławomir Skonieczka

19. Toruń I	ks. kan. Wojciech Kiedrowicz
20. Toruń II	ks. dr Mariusz Wojnowski
21. Toruń III	ks. kan. dr Marian Wróblewski
22. Toruń IV	ks. Jacek Koczorski
23. Unisław	ks. Mariusz Malinowski
24. Wąbrzeźno	ks. Wojciech Jonik

DZIAŁ URZĘDOWY

I. SŁOWO KOMISJI WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI Z OKAZJI ROZPOCZĘCIA NOWEGO ROKU SZKOLNEGO 2022/2023

Rozpoczynany nowy rok szkolny jest darem Pana Boga dla nas wszystkich. Chcemy tworzyć wspólnotę, być razem, uczyć się i pracować nad sobą, każdy według swej roli i powołania. Chcemy razem podejmować wyzwania, które przynosi nowy rok szkolny i katechetyczny.

Program duszpasterski na najbliższy rok zaprasza nas do wiary w Kościół Chrystusowy. Odkrywajmy piękno Kościoła jako wspólnoty, w której możemy doświadczać obecności i działania Boga. Okazją ku temu jest formacja w wielu grupach i ruchach religijnych działających w naszych parafiach. Włączajmy się w życie tych różnorodnych wspólnot formacyjnych. Jest to zaproszenie do wszystkich nas zaangażowanych w wychowanie. Szczególnym czasem doświadczenia Kościoła Chrystusowego będą organizowane w przyszłym roku Światowe Dni Młodzieży w Lizbonie. Skorzystajmy z tej szansy pogłębienia swojej wiary w Chrystusa i Jego Kościół.

W duchu wiary w Kościół Chrystusowy bądźmy otwarci na wszystkich, których spotkamy na naszej drodze życia. Nieśmy ofiarne pomoc dla naszych braci i sióstr z Ukrainy. W naszych szkołach i rodzinach okazaliśmy im w ostatnim czasie tak wiele serca i gościnności. Dziękując za to dobro, twórzmy nieustannie wspólnotę, w której jest miejsce dla każdego.

Drodzy Uczniowie! Jesteście bardzo ważnymi członkami Kościoła. Bądźcie posłańcami pokoju Bożego dla swoich kolegów i koleżanek. Czas nauki niech będzie nawiązywaniem i pogłębianiem osobistej relacji z Chrystusem obecnym w Kościele. Otoccie troską szczególnie tych, którzy przeżywają różnorodne problemy osobiste. Pan-

demia spowodowała, że wielu młodych ludzi zaczęło cierpieć i odczuwać różne lęki. Starajmy się ich zauważyć, okazując im bliskość i wsparcie.

Drodzy Nauczyciele! Jesteście nam bardzo potrzebni. Bez Was młodzi ludzie tracą możliwość kształcenia się i wychowania. Niech Was nigdy nie zabraknie! Nie ztraćcie poczucia własnego wybrania i potrzeby Waszej nauczycielskiej misji. Dziękujemy Wam za Wasz trud i poświęcenie.

W sposób szczególny dziękujemy wszystkim Nauczycielom religii i Katechetom. Wasza postęga pomaga podjąć młodym odkrywać piękno Kościoła Chrystusowego. Bądźcie silni wobec wszystkich trudności. Podejmujcie wysiłek własnej formacji, aby nauczanie było na najwyższym poziomie. Zachęcajcie swoich bliskich i znajomych do wyboru studiów dających przygotowanie do pracy katechetycznej. Ufam, że dzięki naszemu wspólnemu zaangażowaniu nie zabraknie osób chętnych do nauczania religii. Odrzućmy lęki spowodowane myśleniem, że lekcja religii jest przedmiotem trudnym lub niepewnym co do swej przyszłości. Postrzegajmy lekcję religii jako pracę piękną, pewną i potrzebną.

Was, Drodzy Rodzice, proszę o pomoc i życzliwość w dziele wychowania waszych pociech. Miejcie staranie o wychowanie religijne Waszych dzieci. Posyłajcie Wasze dzieci na lekcje religii. Wśród całej troski o wychowanie niech nie zabraknie troski o Pana Boga w życiu Waszych dzieci.

Przeżyjmy twórczo XII Tydzień Wychowania, który rozpocznie się w naszej Ojczyźnie w niedzielę 11 września. Hasłem będą słowa Jezusa zaczerpnięte z Ewangelii św. Jana: „Ja jestem drogą, prawdą i życiem” (J 14, 6). Odkrywajmy w Chrystusie drogę i sens wychowania.

Na nowy rok szkolny życzymy wszystkim Bożego błogostawieństwa.

W imieniu Komisji Wychowania Katolickiego KEP
+ Wojciech Osiał

Warszawa-Łowicz, dnia 1 września 2022 r.

I. KOMUNIKATY WYDZIAŁU KATECHETYCZNEGO

1. Od nowego roku szkolnego obowiązują kolejne nowe podręczniki do nauki religii i podręczniki metodyczne zgodne z *Podstawą programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* z 2018 roku. Jest to kontynuacja podręczników wydanych do wcześniejszych klas. W Diecezji Toruńskiej są dopuszczone do użytku nowe podręczniki z wydawnictwa Jedność, Świętego Wojciecha i Gaudium. Od 1 września br. są dopuszczone do korzystania nowe podręczniki wydawnictwa WAM.
2. Zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 19 sierpnia 2019 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania **oceny pracy nauczyciela**, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U. 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz 2019 r. poz. 730 i 1287; art. 6a ust. 12 Karty nauczyciela) dyrekcja szkoły kieruje pismo do Wydziału Katechetycznego z prośbą o ocenę merytoryczną nauczyciela religii. Aby uzyskać ocenę, katecheta składa sprawozdanie (wzór dostępny na stronie Wydziału Katechetycznego), które należy przesać (drogą pocztową lub elektroniczną) do Wydziału Katechetycznego najpóźniej dwa miesiące przed planowaną oceną.
3. Komisja Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski zwraca się z prośbą o **wypełnienie „Sprawozdania katechetycznego – rok szkolny 2022/2023”**. Każda parafia wypełnia osobno ten formularz poprzez portal e-kuria.pl. Należy zatem dostarczyć księdzu proboszczowi potrzebne informacje (liczba placówek publicznych i niepublicznych, frekwencja na lekcjach religii oraz podręczniki używane w przedszkolu i szkole) i pomóc w jego wypełnieniu. Sprawozdanie należy wypełnić do 23 września.
4. Podczas ostatniej sesji Diecezjalnej Rady Katechetycznej jedynym z prelegentów był dr Krzysztof Pilarz. W czasie swojego wystąpienia zwrócił uwagę na możliwość występowania u nauczycieli, zwłaszcza katechetów, kryzysu, którego źródłem jest

trudna sytuacja w pracy. Wobec przedstawionego problemu Rada przyjęła wniosek o wyznaczenie w naszej diecezji osób wsparcia kryzysowego, które będą świadczyć pomoc katechptom naszej diecezji w zakresie radzenia sobie ze stresem. Takimi osobami są:

- pracownicy Katolickiego Ośrodka Psychologiczno-Pastoralnego „Cyrenejczyk” (ul. św. Faustyny 7, Toruń, tel. 662 059 798, www.poradnia.diecezja.torun.pl);
- ks. dr Artur Szymczyk (tel. 732 888 110), terapeuta;
- dr hab. Krzysztof Pilarz (tel. 503 900 238), psychoterapeuta.

Spotkania są refundowane przez Diecezję Toruńską. Maksymalnie może być 12 spotkań, również w formie on-line.

5. Od tego roku szkolnego wprowadzamy podstawowe kierunki realizacji katechezy w Diecezji Toruńskiej:

- Kształtowanie postaw i umacnianie wiary w żywą i prawdziwą obecność Chrystusa w Eucharystii;
- Kształtowanie wśród katechizowanych rozumienia Kościoła i obudzenie świadomości „bycia Kościołem”;
- Działania zmierzające do angażowania się katechizowanych w życie Kościoła parafialnego.

II. KALENDARIUM 2022/2023

1. Rekolekcje dla katechetów:

- 21-23 października 2022 – Bursa Caritas w Grudziądzu,
- 25-27 listopada 2022, 24-26 marca 2023 – Zamek Bierzgowski,
- 16-18 września, 21-23 października,
18-20 listopada – Hartowiec.

„Katecheci świeccy mają obowiązek uczestniczyć raz w roku w rekolekcjach formacyjnych, a przynajmniej raz na dwa lata powinni brać udział w rekolekcjach dla katechetów, organizowanych przez Wydział Katechetyczny” (*Instrukcja o zadaniach wobec katechizacji*, pkt 32, I Synod Diecezji Toruńskiej).

2. Wizytacje katechetyczne:

- jesień, zima – dekanat radzyński, jabłonowski,
- wiosna – dekanat grudziądzki I i II, łąsiński,
- w ciągu całego roku szkolnego – nowo zatrudnieni katecheci.

Wizytowani katecheci (świeccy, zakonni i duchowni) wypełniają i przekazują dekanalnemu wizytatorowi lub przesyłają do Wydziału Katechetycznego dwa uzupełnione formularze: *Sprawozdanie katechetyczne na rok szkolny 2022/2023* oraz *Ankieta wizytacyjną*.

3. Dekanalne dni skupienia:

Każdy katecheta ma obowiązek uczestniczenia w okresie Adwentu i Wielkiego Postu w dniu skupienia, w dekanacie, w którym pracuje. Dzień i godzinę spotkania ustala dekanalny wizytator katechetyczny, który jest jego organizatorem.

4. Pielgrzymka maturzystów do Częstochowy:

- 30 września 2022

5. XXII Dzień Papieski:

- 16 października 2022, temat: „Blask Prawdy”

6. Ferie zimowe 2023 r.

- województwo kujawsko-pomorskie:
30 stycznia – 12 lutego 2023 r.
- województwo warmińsko-mazurskie:
23 stycznia – 5 lutego 2023 r.

III. PROGRAMY I PODRĘCZNIKI DO NAUCZANIA RELIGII OBOWIĄZUJĄCE W DIECEZJI TORUŃSKIEJ W ROKU SZKOLNYM 2022/2023

PRZEDSZKOLE

* * * 6-letnie dzieci

Program ogólnopolski nr AZ-0-01/18 z 19 września 2018 r.

Tytuł programu: *Spotykam Jezusa*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci sześciolatnie („zerówka”), nr AZ-04-01/18-PO-3/20 <i>Kocham Pana Jezusa</i> , red. ks. P. Płaczek	bez ograniczeń

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci sześciolatnie („zerówka”), nr AZ-04-01/18-KR-20/21 <i>Razem z Jezusem</i> , ks. Władysław Kubik, Teresa Czarnańska	bez ograniczeń

Program ogólnopolski nr AZ-0-01/20 z 25 stycznia 2020 r.

Tytuł programu: *TAK dla Jezusa*

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci sześciolatnie („zerówka”), nr AZ-04-01/20-KI-1/20 <i>Tak! Jezus mnie kocha</i> , red. E. Kondrak, D. Kurpiński, J. Snopek	bez ograniczeń

*** Trzy-, cztero- i pięcioletnie dzieci

Program ogólnopolski nr AZ – 0 - 01/10 z 9 czerwca 2010 r.

Tytuł programu: Kochamy dobrego Boga

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci trzy- i czteroletnie, nr AZ-01-01/10-PO-1/12 <i>Pan Bóg kocha dzieci</i> , red. D. Jackowiak, J. Maciłek	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci pięcioletnie, nr AZ-03-01/10-PO-1/11 <i>Jesteśmy dziećmi Bożymi</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak	do 31 VIII 2024 r.

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci trzyletnie, nr AZ-01-01/10-KR-1/11 <i>Nasza Boża Rodzina</i> , red. ks. W. Kubik SJ, T. Czarnecka, ks. G. Łuszczak SJ	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci czteroletnie, nr AZ-02-01/10-KR-1/11 <i>Bóg kocha dzieci</i> , red. ks. W. Kubik SJ, T. Czarnecka, ks. G. Łuszczak SJ	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci pięcioletnie, nr AZ-03-01/10-KR-1/11 <i>Jesteśmy dziećmi Boga</i> , red. ks. W. Kubik SJ, T. Czarnecka, ks. G. Łuszczak SJ	do 31 VIII 2024 r.

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci trzyletnie, nr AZ-01-01/10-KI-1/15 <i>Radosne dzieci Boże</i> , red. D. Kurpiński, J. Snopek	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci czteroletnie, nr AZ-02-01/10-KI-3/16 <i>Świat dziecka Bożego</i> , red. D. Kurpiński, J. Snopek	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci pięcioletnie, nr AZ-03-01/10-KI-2/15 <i>Spotkania dzieci Bożych</i> , red. D. Kurpiński, J. Snopek	do 31 VIII 2024 r.

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
Dzieci czteroletnie, nr AZ-02-01/10-LU-5/12 <i>Pan Bóg kocha dzieci</i> , red. M. Zając	do 31 VIII 2024 r.
Dzieci pięcioletnie, nr AZ-03-01/10-LU-1/12 <i>Jestem dzieckiem Bożym</i> , red. M. Zając	do 31 VIII 2024 r.

SZKOŁA PODSTAWOWA

Klasy I–III – NOWE

Program ogólnopolski nr AZ-1-01/18 z dnia 19 września 2018 r.

Tytuł programu: *Zaproszeni na ucztę z Jezusem*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-11-01/18-PO-1/20 <i>Pan Bóg jest naszym Ojcem</i> (dwie części), koordynator zespołu ks. Paweł Płaczek	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-12-01/18-PO-1/21 <i>Chcemy poznać Pana Jezusa</i> (dwie części), koordynator zespołu ks. Paweł Płaczek	
klasa III nr AZ-13-01/18-PO-1/22 <i>Pan Jezus nas karmi</i> (dwie części), koordynator zespołu ks. Paweł Płaczek	

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-11-01/18-LU-3/20 <i>Bóg naszym Ojcem</i> , red. ks. P. Goliszek	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-12-01/18-LU-8/21 <i>Bóg daje nam Jezusa</i> , red. ks. P. Goliszek	
klasa III nr AZ-13-01/18-LU-12/22 <i>Jezus przychodzi do nas</i> , red. ks. P. Goliszek	

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-11-01/18-KI-4/20 <i>Poznaję Boży świat</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, J. Snopek	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-12-01/18 KI-7/21 <i>Odkrywam Królestwo Boże</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, J. Snopek	
klasa III nr AZ-13-01/18-KI-14/22 <i>Poznaję Jezusa</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-11-01/18-KR-3/20 <i>Bóg nasz Ojciec</i> , red. ks. Władysław Kubik	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-12-01/18-KR-21/21 <i>Jezus nasz zbawiciel</i> , red. ks. Władysław Kubik, Teresa Czarnecka	
klasa III nr AZ-13-01/18-KR-9/22 <i>Jezu, czekamy na Ciebie</i> , red. ks. Władysław Kubik	

Klasa IV

Program ogólnopolski nr AZ-2-01/10 z 9 czerwca 2010 r.

Tytuł programu: *Poznaję Boga i w Niego wierzę*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV nr AZ-21-01/10-PO-1/11 <i>Jestem chrześcijaninem</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak	do 31 VIII 2023 r.

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV nr AZ-21-01/10-LU-1/12 <i>Jestem chrześcijaninem</i> , red. ks. W. Janiga	do 31 VIII 2023 r.

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV nr AZ-21-01/10-KR-1/12 <i>Zaproszeni przez Boga</i> , red. ks. Z. Marek SJ, ks. A. Hajduk SJ	do 31 VIII 2023 r.

Program ogólnopolski nr AZ-2-02/12 z 30 maja 2012 r.

Tytuł programu: *Odkrywamy tajemnice Bożego świata*

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV nr AZ-21-01/12-KI-1/12 <i>Miejsca pełne BOGActw</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak, B. Nosek	do 31 VIII 2023 r.

Klasy V–VII – NOWE

Program ogólnopolski nr AZ-2-01/18 z dnia 19 września 2018 r.

Tytuł programu: *Bóg kocha i zbawia człowieka*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa V nr AZ-21-01/18-PO-2/20 <i>Bóg szuka człowieka</i> (dwie części), koordynator zespołu s. Beata Zawiślak, ks. dr Marcin Wojtasik	bez ograniczeń
klasa VI nr AZ-22-01/18-PO-2/21 <i>Jezus nas zbawia</i> (dwie części), koordynator zespołu s. Beata Zawiślak, ks. dr Marcin Wojtasik	
klasa VII nr AZ-23-01/18-PO-2/22 <i>Bóg wskazuje nam drogę</i> (dwie części) koordynator zespołu s. Beata Zawiślak, ks. dr Marcin Wojtasik	

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa V nr AZ-21-01/18-LU-2/20 <i>Bóg poszukuje człowieka</i> , red. ks. W. Janiga	bez ograniczeń
klasa VI nr AZ-22-01/18-LU-13/21 <i>Jezus Chrystus nas zbawia</i> , red. ks. W. Janiga	
klasa VII nr AZ-23-01/18-LU-12/22 <i>Bóg wskazuje nam drogę</i> , red. ks. W. Janiga	

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa V nr AZ-21-01/18-KR-2/20 <i>Szukam Cię</i> , ks. red. Władystaw Kubik	bez ograniczeń
klasa VI nr AZ-22-01/18-KR-5/21 <i>Jestem Twoim Zbawicielem</i> , praca zbiorowa	
klasa VII nr AZ-23-01/18-KR-3/22 <i>Prowadzę Cię</i> , praca zbiorowa	

Program ogólnopolski nr AZ-2-02/20 z 2020 r.

Tytuł programu: *Przez prawdę, piękno i dobro zdobywamy świętość*

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa V nr AZ-21-01/20-KI-2/20 <i>Szczęśliwi, którzy szukają prawdy</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	bez ograniczeń
klasa VI nr AZ-22-01/20-KI-4/21 <i>Szczęśliwi, którzy odkrywają piękno</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	
klasa VII nr AZ-23-01/20-KI-10/22 <i>Szczęśliwi, którzy czynią dobro</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	

Klasa VIII

Program ogólnopolski nr AZ – 3 - 01/10 z 9 czerwca 2010 r.

Tytuł programu: *Pójść za Jezusem Chrystusem*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa VIII nr AZ-32-01/10-PO-1/12 <i>Aby nie ustać w drodze</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak	do 31 VIII 2023 r.

Wydawnictwo WAM, Kraków

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa VIII nr AZ-32-01/10-KR-3/12 <i>Jestem z wami</i> , red. ks. Z. Marek SJ, ks. A. Hajduk SJ	do 31 VIII 2023 r.
klasa VIII nr AZ-32-01/10-KR-12/13 <i>Jezus działa i zbawia</i> , red. Z. Marek	do 31 VIII 2023 r.

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa VIII nr AZ-32-01/10-LU-1/13 <i>Z Tobą idę przez życie</i> , red. P. Mąkosa	do 31 VIII 2023 r.

Program ogólnopolski nr AZ-3-01/13 z 9 IV 2013 r.**Tytuł programu:** *Kim jestem jako człowiek, kim chcę być jako chrześcijanin?*

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa VIII nr AZ-32-01/13-KI-4/14 <i>Błogostawieni, którzy ufają Jezusowi</i> , red. K. Mielnicki, E. Kondrak, E. Parszewska	do 31 VIII 2023 r.

SZKOŁA PONADPODSTAWOWA

Liceum czteroletnie – NOWE KL. I-III

Program ogólnopolski nr AZ-3-01/18 z 19 września 2018 r.**Tytuł programu:** *Z Bogiem w dorosłe życie*

Wydawnictwo św. Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-PO-4/20 <i>Szukam Wolności</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-32-01/18-PO-6/21 <i>Szukam dojrzałej wiary</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	
klasa III nr AZ-33-01/18-PO-11/22 <i>Szukam nadziei</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-KI-5/20 <i>Szczęśliwi, którzy żyją wolnością</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-32-01/18-KI-23/21 <i>Szczęśliwi, którzy żyją wiarą</i> , red. ks. K. Milenicki, E. Kondrak	
klasa III nr <i>Szczęśliwi, którzy żyją nadzieją</i> , red. ks. K. Milenicki, E. Kondrak	

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-LU-1/20 <i>W poszukiwaniu wolności</i> , red. ks. M. Zając	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-32-01/18-LU-3/21 <i>W poszukiwaniu dojrzałej wiary</i> , red. ks. P. Mąkosa	
klasa III nr AZ-33-01/18-LU-15/22 <i>W poszukiwaniu nadziei</i> , red. ks. M. Zając	

Technikum pięcioletnie – NOWE

Program ogólnopolski nr AZ-4-01/18 z 19 września 2018 r.

Tytuł programu: *Z Bogiem w dorosłe życie*

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-PO-4/20 <i>Szukam Wolności</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	bez ograniczeń
Klasa II nr AZ-32-01/18-PO-6/21 <i>Szukam dojrzałej wiary</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	
klasa III i IV nr AZ-33-01/18-PO-11/22 <i>Szukam nadziei</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur	

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-KI-5/20 <i>Szczęśliwi, którzy żyją wolnością</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-32-01/18-KI-23/21 <i>Szczęśliwi, którzy żyją wiarą</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	
klasa III i IV <i>Szczęśliwi, którzy żyją pełnią życia</i> , red. ks. K. Mielnicki, E. Kondrak	

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-31-01/18-LU-1/20 <i>W poszukiwaniu wolności</i> , red. ks. M. Zając	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-32-01/18-LU-3/21 <i>W poszukiwaniu dojrzałej wiary</i> , red. ks. P. Mąkosa	
klasa III nr AZ-33-01/18-LU-15/22 <i>W poszukiwaniu nadziei</i> , red. ks. M. Zając	

Szkoła Branżowa I stopnia

Program ogólnopolski nr AZ-5-01/18 z 19 września 2018 r.**Tytuł programu: *Ku dorosłości***

Wydawnictwo Święty Wojciech, Poznań

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-51-01/18-PO-5/20 <i>Droga do dojrzałej wiary</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur, ks. M. Wojtasik	bez ograniczeń
Klasa II nr AZ-52-01/18-PO-10/21 <i>Droga do nadziei</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur, ks. M. Wojtasik	
klasa III AZ-53-01/18-PO-13/22 <i>Droga do dojrzałej miłości</i> , koordynator zespołu ks. R. Mazur, ks. M. Wojtasik	

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-51-01/18-KI-3/20 <i>Jestem chrześcijaninem. Wierzę</i> , red. K. Rokosz, B. Nosek	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-52-01/18-KI-12/21 <i>Jestem chrześcijaninem. Żyję nadzieją</i> , red. K. Rokosz, B. Nosek	
klasa III <i>Jestem chrześcijaninem. Kocham Boga i ludzi</i> , red. K. Rokosz, B. Nosek	

Wydawnictwo Gaudium, Lublin

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa I nr AZ-32-01/18-LU-3/21 <i>W poszukiwaniu dojrzałej wiary</i> , red. ks. P. Mąkosa	bez ograniczeń
klasa II nr AZ-33-01/18-LU-15/22 <i>W poszukiwaniu nadziei</i> , red. ks. P. Zajac	

Klasa IV (po szkole podstawowej)

**Liceum czteroletnie (program ogólnopolski nr AZ – 4 – 01/10)
i technikum pięcioletnie (program ogólnopolski nr AZ – 6 - 01/10)**
Tytuł programu: Świadek Chrystusa

wydawnictwo Święty Wojciech

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV liceum i V technikum nr AZ-43-01/10-PO -1/14 <i>Moje miejsce w rodzinie</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak	do 31 VIII 2023 r.

Klasa IV technikum (po gimnazjum)

Technikum czteroletnie (program ogólnopolski nr AZ – 6 - 01/10)
Tytuł programu: Świadek Chrystusa

wydawnictwo Święty Wojciech

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV technikum nr AZ-43-01/10-PO -1/14 <i>Moje miejsce w rodzinie</i> , red. J. Szpet, D. Jackowiak	do 31 VIII 2023 r.

wydawnictwo Gaudium

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV technikum nr AZ-43-01/10-LU-3/14 <i>Świadcze o Jezusie w rodzinie</i> , red. ks. R. Strus, ks. W. Galant	do 31 VIII 2023 r.

wydawnictwo WAM

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV technikum nr AZ-43-01/10-KR -3/14 <i>Drogi świadków Chrystusa w rodzinie</i> , red. ks. Z. Marek SJ, ks. A. Hajduk SJ	do 31 VIII 2023 r.

Program ogólnopolski nr AZ – 4 - 03/12 z 30 maja 2012 r.
Tytuł programu: *Życ, aby wierzyć i kochać*

Wydawnictwo Jedność, Kielce

PODRĘCZNIKI	OGRANICZENIA
klasa IV technikum (4-letnie) nr AZ – 43 - 03/12-KI -1/14 <i>W bogactwie miłości</i> , red. ks. J. Czerkawski, E. Kondrak, B. Nosek	do 31 VIII 2023 r.
klasa III technikum (4-letnie) nr AZ-43-01/12-KI-2/14 <i>Za progiem nadziei</i> , red. S. Mazur, B. Nosek, K. Rokosz	do 31 VIII 2023 r.

* Wraz z opracowanymi do powyższych podręczników kartami pracy dla ucznia oraz podręcznikami metodycznymi.

DZIAŁ FORMACYJNY

Beata Girzyńska – wicedyrektor Wydziału Katechetycznego
Kurii Diecezjalnej Toruńskiej

I. „WIERZĘ W KOŚCIÓŁ CHRYSZTUSOWY” – PROGRAM DUSZPASTERSKI NA ROK 2022/2023, TEMATYKA I CELE

Kryzys w Kościele sprawia, że należy na nowo podjąć soborową wizję Kościoła, otwartego, wspólnotowego i służebnego. Założeniem programu duszpasterskiego jest podniesienie poziomu rozumienia, czym jest Kościół, i obudzenie wśród wiernych świadomości „bycia Kościołem”. Z pomocą przychodzi trzyletni Synod o synodalności Kościoła, chodzi o wdrożenie w życie soborowej myśli o Kościele jako wspólnocie Ludu Bożego, a w związku z tym o dokonanie przemiany mentalnej we wspólnocie wiernych (osób duchowych, konsekrowanych i świeckich), że nie może być podziału na „my”, „oni”, ponieważ jesteśmy jedną rodziną dzieci Bożych. Jesteśmy w drodze do domu Ojca, wspólnie podążając za Jezusem, prowadzeni światłem i mocą Ducha Świętego. W całym procesie synodalnym podstawą jest wierność Chrystusowi i Jego Ewangelii, aby na drodze do domu Ojca nie zbłądzić pośród zmieniających się warunków i nie zaniedbać misji zbawczej w świecie, potrzeba otwartości na każdego człowieka i rozeznawanie, co Duch Święty mówi do Kościoła. Zamysłem programu duszpasterskiego „Wierzę w Kościół Chrystusowy” na rok 2022/23 jest na nowo zobaczyć, rozważyć i zastosować w swoim życiu to, że pomimo wielu trudnych spraw w dzisiejszym Kościele trzeba nam wierzyć w Kościół i wierzyć Kościołowi. Wiara w Kościół to konkretyzacja wiary w Boga, który nam się objawił jako Emmanuel, Bóg z nami.

Program ma doprowadzić do bardziej świadomego i głębokiego wyznawania prawdy wiary: „Wierzę w Kościół Chrystusowy”.

Cele programu:

1. Uświadomienie wiernym, że Kościół jako dzieło Bosko-ludzkie stanowi misterium, którego nie sposób ogarnąć rozumem, dlatego domaga się wiary. Jednocześnie chcemy pokazać, że Kościół jest „wart wiary” ze względu na obecność i aktywność w nim Boga, ze względu na wartość zbawczą i obfitość Bożych darów, z których człowiek może czerpać.
2. Wyjaśnienie, co to znaczy wierzyć w Kościół, że chodzi o obecność Boga pośród nas. Wierzyć w Kościół to znaczy wyznawać Boga działającego w historii, będącego Bogiem z nami, który daje ludziom swoje życie.
3. Pokazanie, dlaczego Kościół zasługuje na to, aby mu wierzono, z czego wynika jego wiarygodność. Z tego, że czerpie z Bożego autorytetu i przekazuje nam to, co jest na nim oparte. Wierzyć Kościołowi znaczy ufać mu i polegać na nim, ponieważ jego fundamentem jest Jezus Chrystus, prawem Ewangelia, gwarantem nieomyłności – Duch Święty, który prowadzi Kościół.
4. Określenie treści dotyczy Kościoła i zobowiązań wobec niego, które wyznajemy w tzw. Składzie Apostolskim i w Credo, czyli Symbolu Nicejsko-Konstantynopolitańskim.
5. Wyjaśnienie zbawczego sensu i wartości Kościoła. Podkreślenie, że jego misją jest zbawienie rodzaju ludzkiego, a wartością to, co jest w nim Boże: obecność Chrystusa i Ducha Świętego, pełnia łaski i prawdy, wiara i Boże obietnice.
6. Zaprezentowanie aktualnego stanu samoświadomości Kościoła, tego, co Kościół mówi sam o sobie, czyli przedstawienie zasadniczych elementów nauki o Kościele, które przekazuje Urząd Nauczycielski Kościoła.
7. Obudzenie świadomości naszego bycia Kościołem, jako wyznawcy Chrystusa wszyscy jesteśmy podmiotem w Kościele.
8. Przybliżenie znaczenia synodalności Kościoła i jej realizacji, która ma stanowić sposób jego życia i działania. Dobre funkcjonowanie Kościoła zakłada rozeznawanie przez pasterzy tego, co Duch Święty mówi w danym czasie, i odkrywanie tego poprzez wstuchiwanie się w głosy wiernych.

Realizacja wyznaczonych celów wymaga zaangażowania, a przede wszystkim świadectwa nie tylko duszpasterzy, ale i wiernych wszystkich stanów, którzy winni stać się głosem i świadkami wiarygodności i świętości Kościoła. Prezentowanie prawdy o Kościele i pogłębienie u ochrzczonych świadomości bycia Kościołem ma się dokonać na wielu poziomach duszpasterskiego oddziaływania.

Pierwszą przestrzenią prezentowania prawdy o Kościele jest przepowiadanie Słowa Bożego i katecheza parafialna. Tajemnicę Kościoła odkrywamy dzięki Słowu Bożemu przywołanemu w kolejne niedziele poszczególnych okresów roku liturgicznego. Prawdziwe oblicze Kościoła odnajdujemy szczególnie w Chrystusie obecnym w Eucharystii. W roku liturgicznym przeżywamy wiele świąt, które poprzez swoje treści, związane z nimi tradycje i modlitewne zwyczaje nawiązują do powstawania Kościoła, jego rozwoju oraz pomagają odkrywać jego zbawczą wartość. Obok przepowiadania Słowa Bożego ważnym elementem prezentowania treści dotyczących Kościoła i wyjaśniania jego zbawczego sensu pozostaje katecheza parafialna. Doświadczenie duszpasterskie Kościoła pokazuje, że poza liturgią coraz trudniej dotrzeć z treściami katechizmowymi do ludzi dorosłych, a zwłaszcza połączyć refleksję o Kościele z doświadczeniem wspólnoty. Okazję do tego stwarza katecheza sakramentalna, w ramach przygotowania do sakramentu chrztu, do Pierwszej Komunii Świętej i do sakramentu bierzmowania, w której uczestniczą dzieci, młodzież, ich rodzice i opiekunowie, a także wspierają wspólnoty działające przy parafiach. To doskonała okazja, aby pogłębić świadomość bycia Kościołem i wiary w niego, szczególnie poprzez świadectwa osób zaangażowanych we wspólnotę.

Oprócz liturgii i katechezy parafialnej podstawową przestrzenią podejmowania refleksji o Kościele, którą należy wykorzystać, są wszelkie kanały komunikacji medialnej, zwłaszcza aby szukać dróg dotarcia do prawdy o Kościele wśród młodych. Media nie tylko służą przekazywaniu informacji o życiu Kościoła i podejmowanych przez niego dziełach, ale stały się narzędziem ewangelizacji oraz kanałem komunikacji pomiędzy duszpasterzem a wiernymi. Wśród możliwości mediów warto wspomnieć o parafialnych witrynach in-

ternetowych, gazetkach parafialnych, mediach społecznościowych, kanałach na YouTube, w radiu czy w telewizji. Należy zadbać o to, aby przekaz był aktualny, komunikowany poprawnym i atrakcyjnym językiem faktów oraz zgodny z nauczaniem Kościoła. Należy zaprosić do współpracy profesjonalistów (pod względem technicznym, jak i merytorycznym) i odważnych świadków Ewangelii, także spośród ludzi młodych. Komunikacja i przekaz medialny to jedna z form głoszenia Dobrej Nowiny, nie może zastąpić jednak spotkania, a tym bardziej doświadczenia wspólnoty. Należy przekonywać wiernych, zwłaszcza po czasie pandemii, że przekaz wirtualny nie jest w stanie zastąpić prawdziwej obecności Boga.

W nowym roku duszpasterskim zatroszczymy się szczególnie o katechezę parafialną dorosłych, z uwzględnieniem katechezy sakramentalnej. Nie zapominajmy o dzieciach i ich rodzicach, którzy mają specjalne potrzeby edukacyjne i oczekują wsparcia duszpasterskiego w przygotowaniu dzieci i młodzieży do sakramentów. Zachęcamy wspólnoty działające przy parafiach, aby wspierały katechetów w przygotowaniu do sakramentów, zwłaszcza poprzez dzielenie się doświadczeniami wiary. Przygotowanie do sakramentów zostawia w sercach dzieci, młodzieży oraz ich rodziców obraz Kościoła. Od nas zależy, czy ten obraz będzie pozytywny czy negatywny. Czy będzie przypominał o obecności Boga w Kościele, czy też nie. Wykorzystajmy również jak najlepiej szkolne rekolekcje wielkopostne, wśród dzieci i młodzieży jest wiele osób, które porzuciły praktyki religijne, ale wciąż uczestniczą w szkolnej katechezie, niech rekolekcje staną się możliwością przypomnienia i pogłębienia wiary w Kościół.

Zadbajmy również o udział dzieci i młodzieży w Mszy Świętej na rozpoczęcie i zakończenie roku szkolnego, a także podczas uroczystości szkolnych np. z okazji Święta Szkoły czy też Patrona Szkoły.

II. DORADCY METODYCZNI Z ZAKRESU RELIGII

- Grudziądz, Ośrodek Doskonalenia i Doradztwa Zawodowego Nauczycieli, ul. Legionów 2 (www.odn-grudziadz.ehost.pl)
mgr lic. Aleksandra Mikołajek – dyżur podany na stronie ośrodka
kontakt: amikolajek@odn-grudziadz.edu.pl, tel. 609 882 773
- Toruń, Toruński Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli, pl. Świętej Katarzyny 8 (www.metodycy.torun.pl)
mgr Gabriela Rumińska (przedszkola i szkoły podstawowe) – dyżur podany na stronie ośrodka, kontakt: m.religia2@metodycy.torun.pl, tel. 692 355 535
mgr Danuta Włoczewska (szkoły ponadpodstawowe) – dyżur podany na stronie ośrodka, kontakt: m.religia@metodycy.torun.pl, tel. 696 054 506
- Działdowo, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Nidzicy
ks. mgr Andrzej Midura, kontakt: poradnianidzica@op.pl, tel. 89 625 31 39

Zachęcamy do zapoznania się z ofertą zaprezentowaną przez metodyków nauczania religii (polecamy szczególnej uwadze katechetom stażystom, kontraktowym oraz ubiegającym się o kolejny awans zawodowy nauczyciela).

DZIAŁ WSPÓLNOTOWY

I. KONKURSY

- **Diecezjalny Konkurs Biblijny „Czytam Pismo Święte”**

Szkoła Podstawowa Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Dominika Savio w Toruniu oraz Wydział Katechetyczny Kurii Diecezjalnej Toruńskiej organizują **Diecezjalny Konkurs Biblijny „Czytam Pismo Święte”**. Jest to kontynuacja poprzedniego konkursu biblijnego. W tym roku temat konkursu brzmi: **Stary Testament – Dawid jako król Izraela**. Jest on skierowany do uczniów klas 4-8 szkół podstawowych z Diecezji Toruńskiej. Patronat honorowy objęli: bp Wiesław Śmigiel, Kujawsko-Pomorski Kurator Oświaty, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz ks. Tadeusz Irtych SDB (Inspektor Towarzystwa Salezjańskiego Inspektorii pw. św. Wojciecha z siedzibą w Pile).

Zgłoszenia do Wydziału Katechetycznego. Więcej informacji i formularz zgłoszeniowy na stronie wydziału.

- **XXXIII Olimpiada Teologii Katolickiej – Pelplin 2023**

Temat: Bóg jest Miłością objawioną w Słowie

Terminarz konkursu:

- etap szkolny – 17 listopada 2022 r., godz. 11.00
- etap diecezjalny – 12 stycznia 2023 r., godz. 11.00
- etap ogólnopolski – 13-15 kwietnia 2023 r. w Pelplinie

Więcej informacji i literatura www.otk.pl.

Zgłoszenia szkół na konkurs należy przesyłać na maila Wydziału Katechetycznego.

- **XXVII Ogólnopolski Konkurs Wiedzy Biblijnej**

Zakres tematyczny XXVII Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej obejmuje **Księgę Powtórzonego Prawa oraz List do Hebraj-**

czyków wraz z wprowadzeniami, przypisami i komentarzami oraz słownikiem pojęć.

Lektura Księgi Powtórzonego Prawa oraz Listu do Hebrajczyków ukaże uczestnikom konkursu wartość słowa Bożego w pogłębianiu wiary. Lektura ta pozwoli w nowym blasku dostrzec testamentalne mowy Mojżesza, które znajdują swoje wypełnienie w tajemnicy paschalnej Jezusa Chrystusa. Aktualizacja tej lektury przyczyni się do pogłębienia życia duchowego i zachęci młodych ludzi do realizacji Bożych zamysłów na drodze świętości.

Tekstem źródłowym Konkursu jest Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu – najnowszy przekład z języków oryginalnych z komentarzem (Edycja Świętego Pawła, 2011).

Organizatorem Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej, zwanego dalej Konkursem, jest Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”.

Terminarz:

- **od 5 września 2022 r. do 24 lutego 2023 r.** – rejestracja szkół online przez katechetów
- **Etap szkolny (pisemny online)**
8-9 marca 2023 r.
- **Etap diecezjalny**
20 kwietnia 2023 r.
- **Finał**
5-6 czerwca 2023 r. w Niepokalanowie

Więcej informacji i regulamin konkursu na stronie organizatora www.okwb.pl.

• **Ogólnopolski Konkurs Misyjny**

Dzieło Pomocy „Ad Gentes” Komisji Episkopatu Polski ds. Misji organizuje **konkurs misyjny „Mój szkolny kolega z misji”**. Temat tegorocznej edycji to „Misjonarze budowniczymi pokoju”. Celem konkursu jest rozbudzenie wśród uczniów szkół podstawowych zainteresowania misjami prowadzonymi przez polskich misjonarzy na wszystkich kontynentach. Ma kształtować postawę solidarności z róż-

wieśnikami żyjącymi w krajach misyjnych, zachęcając do poznania ich kultury, obyczajów, sytuacji społecznej i politycznej oraz warunków bytowych.

Patronat honorowy objęli: Przemysław Czarnek, minister edukacji i nauki, abp Salvatore Pennacchio, nuncjusz apostolski w Polsce, bp Jan Piotrowski, przewodniczący Komisji Episkopatu Polski ds. Misji.

Więcej informacji na stronie www.adgentes.misje.pl

II. WSPOMNIENIE Z PIELGRZYMKI DO GRUZJI

Nauczyciele i katecheci z Diecezji Toruńskiej po raz kolejny wyruszyli na pielgrzymkowy szlak. Tym razem wyruszyliśmy na Wschód, do kraju słynącego nie tylko z pięknych krajobrazów, pysznego jedzenia i wspaniałego wina, ale przede wszystkim udaliśmy się do początków chrześcijaństwa i chrzcicielki Gruzji – św. Nino. Tę niesamowitą podróż rozpoczęliśmy od pobytu w regionie Imeretii w zachodniej Gruzji. To tu mogliśmy podziwiać monastyny i klasztory oraz zwiedzić główne miasto tego regionu, Kutaisi. Niedaleko na wschód od miasta, na jego obrzeżach znajduje się monastyr Gelati z pięknymi freskami i jedną z najważniejszych akademii w średniowiecznej Gruzji. Monastyr został ufundowany w 1106 r. przez króla Dawida IV Budowniczego, który po śmierci został tam pochowany. Z kolei na północny wschód od centrum Kutaisi znajduje się monastyr i klasztor Motsameta – Miejsce Męczenników, malowniczo położony na klifie cyplu w zakolu rzeki Ckalcitela. Tu właśnie znajdują się relikwie świętych męczenników Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego – Dawida i Konstantyna – braci, którzy nie chcieli przejść na islam. W samym Kutaisi zwiedziliśmy najcenniejszą budowlę sakralną tego miasta, jaką jest Katedra Bagrata – Katedra Zaśnięcia Bogurodzicy. UNESCO umieściło tę katedrę na Liście Dziedzictwa Zagrożonego, jednak w wyniku przeprowadzonej rekonstrukcji i wprowadzonych zmian, które naruszyły historyczną autentyczność obiektu 10 lipca 2017 r., katedra została usunięta z Listy Światowego Dziedzictwa UNESCO. W centrum Kutaisi podziwialiśmy fontannę Kolchidy, dawną dzielnicę żydowską z synagogą oraz wybraliśmy się na lokalne targowisko, aby poczuć smaki Gruzji. Mogliśmy delektować się czurczhelą, czyli słodkim przysmakiem z orzechów i winogron, oraz lemoniadą w przeróżnych smakach (kopru włoskiego, wanilii, gruszkową itp.). Nasz pobyt w Kutaisi zakończyliśmy wizytą w winnicy z degustacją nie tylko gruzińskiego wina, ale także wspaniałego miodu kasztanowego i lokalnych serów.

Kolejnym miejscem, do którego dotarliśmy w trzecim dniu naszej pielgrzymki, była stolica Gruzji – Tbilisi. Podczas przejazdu do stolicy

zatrzymaliśmy się jeszcze przy przydrożnych straganach, aby kupić placki chlebowe z rodzynkami, które są wypiekane tylko w tym regionie. Po dotarciu na miejsce przekonaaliśmy się, że mamy jednak wiele do zwiedzenia i podziwiania: m.in. zabytki sakralne, pomniki, twierdzę, urokliwą starówkę oraz nowoczesne budowle. Poznawanie stolicy rozpoczęliśmy od zwiedzenia największej budowli sakralnej Gruzji, Soboru Trójcy Świętej położonego w centrum Tbilisi na wzniesieniu św. Eliasza. Wędrując dalej siecią wąskich i urokliwych uliczek, przeszliśmy obok wieży zegarowej i dotarliśmy do katedry Sioni, która jest siedzibą Gruzińskiej Cerkwi Prawosławnej i centrum życia religijnego Gruzinów. To tu znajdują się relikwie krzyża św. Nino, chrzcicielki Gruzji. W dzielnicy Abanotubani dotarliśmy też do siarkowych łaźni królewskich i wodospadu. Po tym dłuższym spacerze nadszedł czas wolny na odpoczynek, a przede wszystkim na delektowanie się smakami Gruzji, np. chinkali czy chaczapuri, aby następnie spacerować się Mostem Pokoju nad rzeką Kura. Tak dotarliśmy do kolejki gondolowej na fortecę Narikala i już na jej szczycie mogliśmy podziwiać przepiękną panoramę miasta i zatrzymać się u podnóża pomnika Matki Gruzji. Opuszczając Tbilisi, przejechaliśmy autokarem główną arterią miasta – Aleją Szoty Rustawelego, przy której znajdują się m.in. parlament, Gruzińskie Muzeum Narodowe, kościół Kaszweti, Teatr im. Szoty Rustawelego, Opera im. Paliaszwiliego, Galeria Malarstwa i Filharmonia. Po całym dniu zwiedzania czekała na nas jeszcze regionalna kolacja przy muzyce, w trakcie której zaprezentowano nam gruzińskie stroje oraz tańce.

Czwarty dzień pielgrzymki przyniósł nam w darze wspaniałe górskie widoki. Po śniadaniu i wspólnej modlitwie wyruszyliśmy Gruzińską Drogą Wojenną na Kaukaz z nadzieją, że trafimy na dobrą pogodę i będziemy mogli ujrzeć jeden z najwyższych lodowców na Kaukazie – Mt. Kazbegi (5047 m. n.p.m.). I tak po prawie dwugodzinnej podróży zatrzymaliśmy się, aby zobaczyć najważniejszy zabytek przy Gruzińskiej Drodze Wojennej – Twierdzę Ananuri. Została ona zbudowana na przelomie XVI i XVII w. i odgrywała znaczącą rolę, blokując ruchy obcych wojsk. Do dzisiaj w doskonałym stanie zachowały się jej potężne kamienne mury z wieżami, basztami

i bramą. To stąd też rozpościera się wspaniały widok na gigantyczne jezioro, które powstawało po wybudowaniu tamy Zhinvali na rzece Aragwi. Po tym krótkim postoju ruszyliśmy w dalszą drogę, aby pozwolić wspiąć się na Przełęcz Krzyżową – przełęcz w głównym grzbiecie Kaukazu. Jest to znane od wieków przejście z doliny Tereku na północy do doliny rzeki Aragwi na południu. Jednak jeszcze przed wjazdem na przełęcz zatrzymaliśmy się przed pomnikiem traktatu gruzińskiego „Pomnik przyjaźni Rosja – Gruzja”, który jest zabytkiem zbudowanym w 1983 roku z okazji dwusetnej rocznicy podpisania traktatu gruzińskiego i stałej przyjaźni między ówczesną sowiecką Gruzją a sowiecką Rosją. Po krótkiej przerwie i sesji zdjęciowej w górskich plenerach ruszyliśmy dalej, by dotrzeć do głównego miasta w regionie Khevi – Stepancminda (w Polsce znanego jako Kazbegi), celu naszej podróży. Tu podzieleni na 6-osobowe grupy wjechaliśmy jeepami na wzgórze do znajdującego się nad miasteczkiem kościoła Świętej Trójcy zbudowanego prawdopodobnie w XIV w. Cminda Sameba, położona na wysokości 2170 m. n.p.m., to ikona i symbol Gruzji. Docierając aż w ten odległy zakątek, podziwialiśmy niesamowite górskie widoki, a co najważniejsze, ujrzeliśmy pięciotysięcznik (Kazbek), który wyłonił się z chmur. Ciesząc się pięknem otaczających nas krajobrazów, uczestniczyliśmy w Eucharystii, która tym razem miała miejsce w górskim plenerze. Tak umocnieni duchowo powróciliśmy do Tbilisi, aby wypocząć i kolejnego dnia wyruszyć w nowy nieznan nam region Gruzji.

Piąty dzień spędziliśmy w krainie wina w Kachetti. Najpierw dotarliśmy do Alawerdi, sakralnej perty Gruzji, ogromnej katedry z XI w. położonej pośród winnic u stóp Kaukazu. Po jej zwiedzeniu ruszyliśmy w dalszą drogę, do kolejnego punktu naszego programu – Winnicy Khareba. Jest to tradycyjna gruzińska winnica, w której uprawia się 25 odmian winorośli. Tu dowiedzieliśmy się, jak wygląda produkcja wina, i przeszliśmy podziemnymi korytarzami, w których wina leżakują, mając idealną temperaturę do przechowywania. Dotarliśmy też do klasztoru Bodbe, miejsca, gdzie pochowana jest św. Nino – chrzcicielka Gruzji. Dzień ten zakończyliśmy zwiedzeniem murów obronnych Signagi i spacerem jej malowniczymi ulicz-

kami z widokami na Kaukaz i Azerbejdżan. Po trzydniowym pobycie w okolicach Tbilisi powróciliśmy na nocleg do Kutaisi, zwiedzając po drodze Mcchety – chrześcijańskie „serce” Gruzji. To miejsce, gdzie Gruzja w IV w. przyjęła chrzest. Zwiedziliśmy też katedrę Sweti Cchoweli, która w ciągu wielu stuleci była miejscem koronacji i pochówku władców Gruzji. Pielgrzymując dalej, dotarliśmy do starożytnego skalnego miasta Uplisciche. Jest to jedna z najstarszych osad miejskich w Gruzji, w której powstanie budynków datuje się już od V w. p.n.e. do późnego średniowiecza. Ostatnim już punktem na liście naszego pielgrzymkowego programu był czarnomorski kurort Batumi – stolica niewielkiej, górzystej Autonomicznej Republiki Adżarii stynącej z herbacianych pól, których obecnie niestety jest bardzo mało. Zwiedzając to piękne miasto z subtropikalnym klimatem, podziwialiśmy stare XIX-wieczne budownictwo, a także nowoczesne wieżowce. Po odpoczynku na plaży spacerowaliśmy nadmorską promenadą, gdzie m.in. można zobaczyć wieżę alfabetu gruzińskiego, słynny pomnik „Ali i Nino”, który nawiązuje do powieści Kurbanu Saida, opowiadającej historię nieszczęśliwej miłości chrześcijanki z gruzińskiej rodziny i mużulmanina z Azerbejdżanu. I tak nadszedł czas powrotu do kraju, do naszych rodzin i codziennych obowiązków. Po ośmiu dniach spakowaliśmy walizki i udaliśmy się na lotnisko, by po ponadtrzygodzinnym locie wylądować w Warszawie, jednak z tą myślą, że być może za rok dzięki Łasce Bożej spotkamy się ponownie na pielgrzymkowym szlaku.

Podróżując i poznając Gruzję, cieszyliśmy się jej urokami, poznawaliśmy tradycje i zwyczaje tego kraju, a przede wszystkim codzienne życie jej mieszkańców. Uczestniczyliśmy w tradycyjnej gruzińskiej suprze będącej symbolem gościnności społeczeństwa gruzińskiego. Według tradycji również w naszej grupie pielgrzymkowej przebieg supry nadzorował mistrz ceremonii – tamada, którym był pilot pielgrzymki pan Jakub i nasz przewodnik duchowy ks. Mariusz. Ta gruzińska biesiada była okazją do rozmów o tym, co zwiedziliśmy, co być może nas zaskoczyło, dzieliliśmy się różnymi spostrzeżeniami. Cieszyła nas przede wszystkim życzliwość i uprzejmość tubylców. Były też sytuacje, które nas zaskakiwały, m.in. wszechobecne krowy, które

wędrowały sobie w dowolnych i najmniej spodziewanych miejscach, np. w centrum miasta czy na autostradzie. Tymi różnymi spostrzeżeniami dzieliliśmy się i tym samym integrowaliśmy się w grupie pielgrzymkowej. Wielką radością był dla nas udział w codziennej modlitwie i Eucharystii, która była sprawowana w różnych odwiedzanych przez nas miastach i miejscach. To sam Chrystus umacniał nas na czas pielgrzymowania i dawał radość serca oraz nadzieję na ponowne spotkanie, na pielgrzymkowym szlaku.

Anna Wielgoszyńska

